

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma 2026

Pevamltk 16.03.2026 § 26
1377/02.00/2026

Valmistelija(t) toimialajohtaja Kati Kantanen, kati.kantanen@pshyvinvointialue.fi

Päätös

Kokoustauko klo 10.31-10.45.

Tiia Eskelinen teki vastaesityksen: Esitän uudelleen valmisteluun lähettämistä. Emme voi päättää ja sitoutua sellaiseen, mistä emme vielä tiedä kaikkea. Suunnitelma on vielä kesken, eikä sitä toimitettu meille ennakoon. Esitän, että lautakunta kokoontuu heti käsittelemään asiaa, kun suunnitelma valmistuu.

Tanja Airaksinen, Jari Saario, Juuso Niiranen ja Milja Nousiainen kannattivat esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska asiassa on tehty esittelijän esityksestä poikkeava vastaesitys, suoritetaan asiassa äänestys.

Äänestyksessä JAA on pohjaesitys ja EI Tiia Eskelisen vastaesitys.

Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti:

JAA-ääniä: -

EI-ääniä: 11

JAA-ääniä antoivat: -

EI-ääniä antoivat: Tanja Airaksinen, Minna Back-Hytönen, Tiia Eskelinen, Milja Nousiainen, Paula Korhonen, Jukka Muukka, Juuso Niiranen, Jere Ronkainen, Jari Saario, Tuula Savolainen ja Antti Valta.

Päätökseksi tuli Tiia Eskelisen vastaesitys.

Äänestyspöytäkirja on pöytäkirjan liitteenä.

Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunnan ylimääräinen teams-kokous pidetään torstaina 2.4.2026 klo 10.

Esittelijä perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus

Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta merkitsee tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman 2026 tämänhetkisen valmisteluvaiheen tiedoksi ja omalta osaltaan sitoutuu sen toteuttamiseen talouden tasapainon saavuttamiseksi.

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 41.

Valmistelu Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 15 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä

pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän lain 16 §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi.

Valtioneuvosto on tehnyt 8.5.2025 päätöksen hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän lainanottovaltuuksista vuodelle 2025. Päätöksen mukaan Pohjois-Savon hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2025. Hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvosto muuttaa hyvinvointialueen lainanottovaltuutta, jos investointi on välttämätön hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytettyjen palvelujen turvaamiseksi eikä investointitarvetta voida kattaa muulla tavoin. Lainanottovaltuuden muuttamisesta voidaan päättää hyvinvointialueen hakemuksesta tai valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön tai sisäministeriön aloitteesta.

Pohjois-Savon hyvinvointialue on jättänyt valtiovarainministeriölle hakemuksen lainanottovaltuuden muuttamisesta 13.6.2025. Hyvinvointialueen tulee laatia ja toimittaa valtiovarainministeriölle hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisen toimielimen hyväksymä suunnitelma tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteistä, jotka varmistavat hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn pitkälläkin aikavälillä ja turvaavat lakisääteiset palvelut. Suunnitelman tulee sisältää vuosittaiset rahamääräiset lainanhoitokykyä kuvaavat tavoitteet, joiden toteutumista on mahdollista seurata.

Hyvinvointialueen lainanottovaltuuden ehtona olevan päivitetyn talouden tasapainottamissuunnitelman tulee sisältää tuloslaskelma, tiedot investoinneista ja rahoituslaskelma ainakin vuosilta 2026–2029 laskentaperusteineen (oletus vuotuisesta palvelutarpeen kasvusta, oletus yleisestä hintojen noususta). Suunnitelmasta tulee käydä ilmi alueen tavoittelema vuotuinen sopeutuksen määrä.

Eduskuntakäsittelyssä olevan hallituksen esityksen mukaan talouttaan täysimääräisesti tasapainottaville hyvinvointialueille voidaan myöntää mahdollisuus kattaa kertyneet alijäämät vuoden 2029 loppuun mennessä. Valtiovarainministeriö voisi hakemuksesta myöntää mahdollisuuden kattaa kertyneet alijäämät vuoden 2029 loppuun mennessä niille hyvinvointialueille, joille se on välttämätöntä lainsäädännön noudattamiseksi. Kertyneen alijäämän tulee olla katettavissa uudessa määrääjassa. Hyvinvointialueen tulee laatia aluevaltuuston hyväksymä suunnitelma kertyneen alijäämän kattamiseksi niin pian kuin mahdollista. Myös investointisuunnitelman toimittamista koskevat määrääajat muuttuvat. Tuottavuus ja taloudellisuusohjelmaa 2026 hyödynnettäisiin myös haettaessa lisää aikaa Pohjois-Savon hyvinvointialueen alijäämien kattamiseen 2029 loppuun mennessä, jos eduskunta hyväksyy hallituksen esityksen.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto on hyväksynyt 22.12.2025 taloussuunnitelman vuosille 2026 – 2028, jonka mukaan kertyneet alijäämät katetaan vuosien 2026, 2027 ja 2028 aikana.

Taloussuunnitelman mukainen ylijäämä vuodelle 2026 on 7,5 miljoonaa euroa, vuodelle 2027 alajäämä on 47,4 miljoonaa euroa ja 72,9 miljoonaa euroa vuodelle 2028. Näihin tuloksiin pääseminen edellyttää tiukkaa talouden ja toiminnan ohjausta apunaan tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma 2026.

Tässä vaiheessa tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma on luonnosvaiheessa. Omistajaohjaus- ja talousjaosto käsittelee tuottavuusohjelman 7.4.2026, jonka jälkeen asia siirtyy aluehallitukselle ja aluevaltuustolle. Kokousaikataulut huomioiden perhe- ja vammaispalveluiden lautakunnalle esitetään 16.3. kokouksessa tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman 2026 tämänhetkinen valmisteluvaihe erityisesti perhe- ja vammaispalveluiden osalta.